

Chiar dacă a purtat și altă denumire, Festivalul regional al creației populare românești din Transcarpatia a ajuns la a XIX-a ediție se mîndrea primarul orașului Slatina, din dreapta Tisei, gazda din acest an a festivalului itinerant. După lăsarea Cortinei de Fier, prin 1945, inginerul constructor Gheorghe Uhali a reușit acum 3 ani să devină primul primar român din Slatina, deși etnicii români sar demult peste 60 la sută din populația vechiului oraș salin. Atîta doar că la fiecare alegeri românii au venit nu cu un candidat ci cu 4 !Abia tîrziu și-au dat seama că astfel nu au nici o șansă, primarul fiind mereu ales din rîndul etnicilor ucraineni sau maghiari.

Dar nu știu de ce am început așa, întrucît în fruntea unei primării contează omul, gospodarul nu naționalitatea.

Primarul dinainte era...femeie O cheamă Ildiko Sokolan și e domnișoară și nu știe românește, deși are rădăcini la Ocna Șugatag și Coștiui.

Ea n-a mai candidat pentru al doilea mandat, fiind convinsă că această funcție , prin denumire, este de genul masculin. Aveam să aflu aceste amănunte în timpul dansului de seară, cînd am învîrtit-o și mi-am dat seama că încă vorbesc bine limba maghiară, pe care m învățat-o în stînga Tisei, de la o fetiță născută la Moscova. De altfel, în maghiară, am conversat și cu viceprimarul Ianoș Kocserha, cu care am vorbit despre magnatul presei Robert Maxwell, născut la Slatina.

Chiar dacă nu știu limba ucraineană, m-am înțeles foarte bine și cu șeful Secției Regionale de Cultură Ujgorod, Ivan Kaniuka , cu care am citit în Școala românească din Slatina, după ce directorul prof. Mihai Opriș a prezentat-o oficialităților române și ucrainene prezente la Festival. Școala de gradul 1- 3 are 47 cadre didactice și 511 copii. Majoritatea continuă studiile postliceale în Ucraina, iar din 1990 și în România sau Republica Moldova. Din 28 de olimpici proveniți din 82 unități de învățămînt la nivelul raionului Teaciv, 8 sunt de la această școală românească – se mîndrea directorul, căruia abia acum i-am spus că suntem neamuri prin alianță, prin mătușa Mărie, Dumnezeu să o odihnească, născută în Satina și căsătorită la Sighet cu fratele bunicii mele. Neamuri înainte de a ne fi născut noi. Interesant este că noi ne-am întîlnit în copilărie, cu Mihai și cu fratele său Gheorghe, pe vremea cînd treceam pe jos, „cu chemare”, peste podul de la Cămara . Da, legăturile dintre românii și ucrainenii despărțiți

peste noapte de sîrma ghimpată întinsă pe Tisa au existat și rezistat mereu , chiar și în regimul comunist cînd am putut trece granița și în 1962, de exemplu, la Cămara-Sighet, dar și după 1986, pe la Cîmpulung la Tisa, săptămînal.

În urmă cu doar cîțiva ani, cînd a decedat dl L., din Sighet, cunoscut sub porecla Piticu, personaj important în romanul „Apa” al lui Alexandru Ivasiuc, s-a întîmplat ceva fenomenal, zic eu. Anume, rubedeniile răposatului din dreapta Tisei, de unde era originar, au fost anunțate peste apă, peste Tisa, rîul de frontieră cu țara vecină.: A murit Piticu. Vestea s-a răspîndit în localitățile românești din dreapta Tisei mai repede decît ar putea-o face azi Internetul în Transcarpatia, unde nu e ca ...la noi! Adică o legătură la 5 mii pauză!

Aș tot ține-o așa, pe arătură, dacă nu ar trebui să amintesc faptul că oficial, Festivalul este organizat de autoritățile regionale, și ale celor două raioane, la care se adaugă primăriile din localitățile românești, 7 la număr, în frunte cu gazda din cest an, Slatina. Neoficial, festivalul este organizat pe „banii de la piept” în proporție de 90, adică sponsorizări nu numai din partea românilor din dreapta, dar și a unora din stînga Tisei.

Ca „abonat” al acestui festival, pot afirma că ediția din acest an s-a bucurat de prezența celor mai mulți oficiali din Transcarpatia, din Maramureș, dar și ai diplomației din România și Ucraina.

Pe scena în aer liber din pacul orașului, unde lumea sta la soare și la umbră savurînd un șaşlîc, o măsline sau un plev au urcat primarul gazdă, prefectul de Maramureș, Sandu Pocol, președintele CJ Maramureș, Mircea Man, proaspăt cetățean de Onoare al orașului Slatina, („Aveți un primar de nota 10. Vin aici cu mare plăcere de vreo 9 ani, de cînd eram deputat în Parlamentul României. Și atunci și acum susțin ideea construirii aceluia pod rutier numit economic, pe care să poată circula autovehicule de mare tonaj întrucît schimbul de mărfuri stă la baza economiei fiecărei țări. În Maramureș, mă ocup în egală măsură și de minoritatea ucraineană în mijlocul căreia mă duc ca la mine acasă. Sper că și autoritățile din Ucraina procedează la fel față de minoritatea română din cele două raioane. Sunt convins că prin proiectele comune transfrontaliere dar nu numai, relațiile de prietenie și bună vecinătate dintre Maramureș și Transcarpatia vor străluci”), Gheorghe Mihai Bârlea, senator, cetățean de onoare al orașului Slatina din 1996. („De aproape 20 de ani sunt alături de dumneavoastră, care faceți parte din marea familie a românilor , care nu și-au uitat limba, portul și tradițiile. Vin aici cu marea bucurie de a mă reîntîlni cu prietenii cu care am încheiat astfel de relații de acum două decenii. Azi, în calitate de senator, mă consider și reprezentant al românilor din Transcarpatia dar și al ucrainenilor din Maramureș în Parlamentul României. În Comisia parlamentară de prietenie România Ucraina, dar nu numai, militez pentru consolidarea relațiilor de prietenie între ele două țări”, Gheorghe Rus, consilier local, reprezentant al delegației din Sighetu Marmatei,

localitate înfrățită cu Slatina, președinții Asociațiilor culturale a românilor din Transcarpatia, prof. Gheorghe Opriș, dr. Vasile Iovdi și dr. Ion M. Botoș,

Stepan Revak, șeful Secției Minorității din cadrul administrației regionale de la Ujgorod, Ivan Paș, locțiitorul șefului administrației raionului Teaciv, Iuri Tcaciuc, guvernator adjunct Rahiv, Vasile Iovdi, primul român ajuns în fruntea administrației raionale Teaciv, guvernator, Dorin Popescu, consul general interimar al României la Cernăuți („Încercăm cu partenerii noștri ucraineni să punem în picioare o relație foarte bună. Nu presa extremistă și naționalistă să ne facă nouă agenda relațiilor bilaterale. D-na Tatiana Popa va deveni noul consul general la Cernăuți, care va imprima un nou dinamism al relației interculturale. Suntem foarte aproape de deschiderea Consulatului general al României la Ujgorod cu filială la Slatina. Dumneavoastră, românii de aici, aveți obligația civică de a participa la tot ceea ce este frumos în relațiile dintre România și Ucraina”), Iuri Verbițki, consulul general al Ucrainei la Suceava, șeful culturii de la Ujgorod ș.a. care s-au adresat norodului. În alocuțiunile oficialilor ucraineni, netraduse în română, s-au adresat felicitări comunității românești și liderilor lor, pentru buna conviețuire între toate minoritățile din Transcarpatia, vreo 45. Totodată, s-a amintit de proiectele transfrontaliere aflate în derulare între regiunea Transcarpatia și județele vecine din România, Maramureș și Satu Mare, despre susținerea și promovarea bunelor relații între noi, Ucraina și România.

Programul artistic a fost susținut de Ștefan și Andrei Petreus, Ileana Bumbar, Pătru Bârlea)cu piese de suflet despre podul istoric, despre sîrma ghimpată și „Mărțișor”, festivalul besermenilor, Ansamblurile Transilvania” din Baia Mare și „Lisorub” din Bocicoi, grupurile artistice din Plăiuț, Apșa de Jos, Apșa de Mijloc, Slatina, Biserica Albă, Strîmtura, Bouțu Mic, Topcina.

Din Slatina au prezentat pe scenă excelente grupaje artistice elevii celor 3 școli din localitate: ucraineană, română și maghiară. Primarul Uhali a primit o diplomă semnată de guvernatorul regiunii, Oleg Cavași pentru meritul de a cultiva limba română și tradițiile populare românești.

După spectacol, oaspeții, o parte din ei, au participat la cina festivă în localul lui Vasile Mihalca Huciu, un om deosebit care nu ne-a lăsat să plecăm pînă nu servim din șașlîcul care tocmai se frigea. Cum era trecut de miezul nopții, am tăiat-o spre pod, cu „inventatorul „acestuia, Ion Bledea, fost birău de Sighet, cu lectorul universitar de la Cluj, dr. Nicolae Hodor și părinții săi îmbrăcați în straie țărănești din Slătioara, dar și cu meteorologul din Cluj,

Festivalul creației populare românești din Transcarpatia

Scris de Florentin Nasui
Miercuri, 27 Mai 2009 06:06 -

Gheorghe Petrovay. „Văd că în seara asta toată lumea se sărută: Nu e bai că se sărută/azi, în public, slut cu slută/baiu-i că după sărut /se mai naște înc-un slut!

Florentin NĂSUI

Graiul Maramuresului

